

02.11.2023

Uttale til høring av stortingsmelding om klimatilpassing

DNT er Norges største friluftslivsorganisasjon med over 300 000 medlemmer. Vi består av 56 foreninger med tilknytte lokallag. Disse har ansvar for til sammen mer enn 550 hytter, 22.000 km med T-merkede stier og nesten 5000 km kvista løyper på vinteren.

Det er mye å holde ved like for å sikre trygge og gode naturopplevelser. Spesielt når været blir villere og våtere.

DNT hadde tre hovedinnspill til Stortingsmeldingen:

1. at det utarbeides forutsigbare og forholdsmessige retningslinjer for kommunale krav til kartlegging og sikring av naturfare i forbindelse med tilrettelegging av turstier.
2. at det må komme på plass offentlige tilskudd over statsbudsjettet eller gjennom spillemidlene til klimatilpassing av friluftslivets infrastruktur.
3. at naturbaserte løsninger for klimatilpassing må prioriteres, og at vi trenger en sterkere innsats på bevaring av natur som buffer mot klimaendringer.

Vi er glade for å se at utfordringene med samordning av regelverk og krav til kartlegging og sikring er tatt på alvor og vi viderefører våre innspill knyttet til dette punktet til arbeidsgruppen som skal revidere TEK17 (byggteknisk forskrift), og til den kommende stortingsmeldingen om flom og skred.

Samtidig ser vi fortsatt behov for en tilskuddsordning for klimatilpassing av friluftslivets infrastruktur, ref. punkt to over. Tilskuddsordningen for nasjonale turiststier dekker ikke bredden av stier, ruter og hytter som tilrettelegges for allmenheten, og som trenger ekstra vedlikehold, oppgradering og sikring som følge av klimaendringer. Derfor mener vi at det er behov for en mer generell tilskuddsordning som kan dekke klimatilpassing av friluftslivet sin infrastruktur. Dette arbeidet er for omfattende til at det kan overlates til frivilligheten alene.

Utfordringene vi opplever er økt vannføring i elver, økt erosjon på stier, hyppigere jordskred, med mer. Dette krever mer vedlikehold og bedre og delvis tyngre inngrep i forbindelse med tilrettelegging enn før. I mange tilfeller kreves det også mer spesialkompetanse, både for utforming og dimensjonering av tiltak, og når det gjelder vurdering og kartlegging av naturfare, samt økte krav til rapportering og dokumentasjon av dugnadsarbeidet.

Blant de 570 hyttene DNT-foreningene drifter finnes det 14 fredede bygninger/bygningsmiljøer og langt flere som er regulert til bevaring eller kommunalt listeført som verneverdige. Med klimaendringene blir det mer krevende å ta vare på denne bygningsarven. En av de største truslene her er økt forekomst av muggsopp og råte samt raskere nedbryting av bygninger som har stått i hundrevis av år gjennom kaldt vintervær og varmt, tørt sommervær. Nå er det våte perioder hele året, og mange steder er det ikke lenger sammenhengende vintre. Det tærer på historiske bygninger og øker vedlikeholdsbehovet. I tillegg er hyttene våre mer utsatt for skadedyrangrep med endret klima. Regjeringen signaliserer i meldingen at det er viktig å forebygge og redusere tap av og skade på kulturmiljø som følge av klimaendringene. Den foreslåtte tilskuddsordningen vil kunne bidra til å dekke dette behovet.

For å imøtekomme ekstrakostnadene sikring mot naturfare og klimatilpasning medfører for friluftslivet og det frivillige arbeidet med tilrettelegging, mener vi at regjeringen må etablere en støtteordning for klimatilpasning av friluftslivet sin infrastruktur med søkbare midler til kartlegging, forebyggende arbeid og reparasjoner.

En tilskuddsordning bør opprettes over Klima- og miljøverndepartementets budsjett (kap 1420), og omfatte blant annet tilskudd til flomvurderinger og naturfarekartlegginger, til å utbedre og flomdimensjonere broer i fjellet, klopping og gangbaner over stadig våtere stier, omlegging av eldre erosjons- og skredutsatte stier, samt remerking av ruter og vedlikehold av skilt- og informasjonstavler.

I tillegg kan naturskadeordningen¹ økes og bedre tilpasses til å omfatte frivillige organisasjoner og skader på friluftslivets infrastruktur.

DNT jobber også med å ivareta friluftslivets naturgrunnlag.

Derfor har vi spilt inn at stortingsmeldingen må legge føringer for naturbaserte løsninger for klimatilpassing.

Vi er glade for å se at regjeringen slår fast - *at naturbaserte løsninger for flom- og skredsikring skal brukes så langt det er hensiktsmessig.* Og at regjeringen anerkjenner at «*Det finnes flere naturbaserte løsninger som kan være egnet til å redusere flom- og skredrisiko og samtidig bedre miljøtilstanden i vassdrag.*»

Vi vil likevel minne om at dette må praktiseres strengt, og at det ikke er hensiktsmessig med flere omkamper om vassdragsvernet.

DNT har gjennom Samarbeidsrådet for naturvernsaker tidligere sendt et utfyllende notat til energi- og miljøkomiteen, og et innspill til den kommende stortingsmeldingen om flom og skred, som omhandler fordelene ved naturbaserte løsninger for flomvern, med referanser til NORCE sin siste forskning på feltet. Vi oppfordrer til at denne kunnskapen legges til grunn i det videre arbeidet med klimatilpassing, flom og skredsikring.

Avslutningsvis vil vi minne om naturavtalen og viktigheten av **vern og bevaring** av intakt natur og helhetlige økosystem som den beste bufferen mot konsekvensene av klimaendringene.

Vi forventer at signalene i denne stortingsmeldingen blir lagt til grunn, og videreført som arealpolitikk, med planer for restaurering og bevaring, og tydelige skranker mot nedbygging av intakt og klimaviktig natur i den nasjonale handlingsplanen for naturavtalen.

Med hilsen

Ingeborg Wessel Finstad
Seksjonsleder, natur og bærekraft
Den Norske Turistforening

Siren S. Juliussen
Rådgiver, naturforvaltning
Den Norske Turistforening

¹ <https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/eiendom/ordninger-for-eiendom/naturskadeordningen>